

"Bakıda unikal fürsət"

Bakıda davam edən BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) başa çatmaq üzrədir. Nüfuzlu tədbirə növbəti dəfə evsahibliyi etməklə Azərbaycan yenə nümunə yaratdı. Dünyanın aparıcı qəzet, televiziya və KİV-inin əsas xəbər başlıqlarını COP29-la bağlı ən son məlumatlar bəzəyir. Bəzi televiziyalar və agentliklər Bakıdan canlı bağlantı qururlar.

İtaliya mətbuatı Bakının evsahibliyi etdiyi BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasını (COP29) geniş işıqlandırmaqda davam edir. "Rai", "Adnkronos", "il Messaggero", ANSA, "La Stampa", AGI, "Domani", "Aska News", "il Fatto Quotidiano", "il Denaro", "Corila", "Qui Finanza" və digər nəşrlərdə yayımlanan materiallarda COP29-un iqlim maliyyəsi üzrə yekun sənədinin əhəmiyyətindən bəhs olunur. Bildirilir ki, sənəd həm inkişaf etməkdə olan, həm də digər ölkələrin mövqeyini əks etdirir, həmçinin iqlim maliyyələşdirilməsinə trilyonlarla dolların ayrılmasından bəhs edir. Vurğulanır ki, COP29 çərçivəsində 25 ölkə kömürlə işləyən elektrik stansiyalarında istehsalı dayandırmağı öhdəsinə götürüb. Eyni zamanda Avropanın COP29-da zəif iştirak etməklə iqlim üzrə liderlik fürsətini əldən verdiyi bildirilir.

Yazılarda İtaliyanın ətraf mühit və enerji təhlükəsizliyi naziri Cilberto Picketto-Fratinin COP29 çərçivəsində plenar sessiyalarda çıxış etdiyi, müzakirələr apardığı qeyd olunur. Bildirilir ki, nazir COP29-dakı İtaliya pavilyonunda konkret qlobal uyğunlaşma fəaliyyətlərini, investisiyaları və əməkdaşlığı stimullaşdırmaq üçün ölkəsinin G7-yə sədrliyi çərçivəsində irəli sürülən təşəbbüs - G7 Adaptasiya Sürətləndirici Mərkəzinin açılışını edib. Bundan başqa, COP29-da Venesiyanın iqlim dəyişikliyinə uyğunlaşma və şəhər davamlılığının nümayiş etdirildiyi də qeyd olunur.

Müqəddəs Taxt-Tacın "Vatican News" portalı da Azərbaycanda keçirilən BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasından (COP29) yazıb. "Bakıda COP29-da yüksək dialoq: Yer in ekosistemi getdikcə daha çox risk altındadır" adlı məqalədə Azərbaycan paytaxtının ən mühüm iqlim sammitinə evsahibliyi etdiyi vurğulanır. Diqqətə çatdırılır ki, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının üzv ölkələrindən olan nümayəndələr çətin vəzifə - iqlim böhranı ilə mübarizə aparmağın yollarını müzakirə etmək məqsədilə Bakıya toplaşblar.

Yazıda qeyd olunur ki, COP29 dünyanın zənginləri və kasıbları arasında çox çətin dialoqu həll etməyə çalışır. Sammitdə misli görünməmiş iqlim böhranı ilə mübarizə üçün əsas ilkin şərtin yaradılması yolları axtarılır. Əlli mindən çox nümayəndə yoxsul ölkələrin davamlı inkişafını təmin etmək üçün zəruri olan çox təcili sərmayələri müəyyənləşdirmək üçün müzakirələr aparır.

Vurğulanır ki, onsuz da "dağılmaq" astanasında olan Yer ekosistemi görünməmiş sayda ekoloji qurban və düzəlməz iqtisadi ziyan vurmaq riski daşıyır.

Meksikanın "Kanyon" radiosunda isə Azərbaycanın COP29-a sədrliyi zamanı əldə etdiyi nailiyyətlərdən danışılıb. Reportajda ölkəmizin ekoloji problemlərin həllinə hərtərəfli və dəstəkləyici yanaşmaya sadıqlıyı, eləcə də COP29-a sədrliyin əsas məqsədinin iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə qlobal həmrəyliyi təşviq etmək olduğu vurğulanıb. Tədbirin ilk günündə Paris Sazişinin 6.4-cü maddəsi ilə bağlı artıq müsbət nəticələr əldə olunduğu qeyd edilərək, bunun iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə üçün nəzərəcarpacaq nəticələr verən səmərəli mexanizmlər hazırlamağa imkan verəcəyi bildirilib. Eyni zamanda Bakıda keçirilən COP29 çərçivəsində indiyədək bir sıra mühüm saziş və əməkdaşlıqların, o cümlədən "Azərbaycan, Qazaxıstan və Özbəkistan hökumətləri arasında "yaşıl enerji"nin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş" in imzalandığı, bunun üç ölkənin əməkdaşlığında yeni mərhələ olduğu da qeyd edilib.

Reportajda ilk dəfə olaraq Bakıda COP29 çərçivəsində inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin (SIDS) sammitinin keçirildiyi qeyd olunub, inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin səsinin qlobal arenada eşidilməsi və onların təcrübəsinin öyrənilməsinin, eləcə də ən çox bu ölkələrə təsir edən iqlim dəyişikliyi kimi qlobal problemlərə inklüziv həll yollarının axtarışının vacibliyi vurğulanıb.

Hazırda beynəlxalq siyasətdə davam edən və kiçik ada dövlətlərinin iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə özlərinin qərar verməsinə mane olan neokolonializm təzahürləri ilə bağlı narahatlıq da ifadə edilib. Reportaj həmçinin Meksikanın "Miled" və "ADRNetwork" radio kanallarında efirə gedib.

Türkiyənin "Milliyet" qəzeti oxucularına ölkənin nəqliyyat və infrastruktur naziri Əbdülkadir Uraloğlunun Bakıda keçirilən BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasında (COP29) iştirakı ilə bağlı məlumat verib. Nəşr şəhər nəqliyyatı sahəsində

aparılan çoxsaylı islahatlara diqqət ayırır. Bu islahatlar barədə Türkiyənin nəqliyyat və infrastruktur naziri iqlim sammitinin iştirakçılara məlumat verib. Nazirin sözlərinə görə, Türkiyənin hakimiyyət orqanları təkcə şəhər mühitində istixana qazları tullantılarını minimuma endirməyə deyil, həm də vətəndaşların həyat keyfiyyətini maksimum dərəcədə artırmağa çalışır. Məqalədə Türkiyədə elektrikli avtobus parkının artırılmasına da diqqət yetirilib.

Nəşrdə həmçinin Türkiyədə elektromobil bazarının stimullaşdırılması və dövlət dəstəyi siyasətindən bəhs edilir, yerli "TOGG" elektromobilinin istehsalının yaradılması isə nümunə gətirilir. İstixana emissiyalarının azaldılması üzrə yol xəritəsinə uyğun olaraq, Türkiyədə qaçış və velosiped yollarının sayının artırılması planlaşdırılır. Elektrikli velosipedlərin təmiri üçün parklar yaradılır ki, bu da ölkədə sağlam həyat tərzinin populyarlaşmasına kömək edir.

Türkiyənin "Haber Global" telekanalı Bakıda keçirilən BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) ilə bağlı hazırladığı növbəti süljetində göstərib ki, maliyyələşdirmə müqaviləsinin mətni hazırlanır. Bildirilib ki, COP29-un əsas mövzularından biri iqlim maliyyələşdirilməsi ilə bağlıdır: "Həmçinin iqlim dəyişikliklərinə adaptasiya məsələsi də gündəmədir. COP29-un baş danışıqçısı Yalçın Rəfiyev hazırlanan mətnin qısa və konkret olacağını bildirib. Bu, COP29 mətnini əvvəlki COP mətnlərindən fərqləndirən əsas xüsusiyyət olacaq".

Eyni zamanda qeyd olunub ki, COP29-un sonuncu günündə əsas diqqət sözügedən mətnin hazırlanmasına yönələcək: "Bu günün gündəmində isə nəqliyyat, turizm kimi məsələlər var. Sabah isə gender bərabərliyi, təbiət və biomüxtəliflik kimi məsələlər müzakirə olunacaq. COP29 çərçivəsində hər bir ölkə bu məsələlərlə bağlı öz layihəsini təqdim edir".

Rusiyanın "Inews" nəşrinin yaydığı məqalədə qeyd olunur ki, noyabrın 11-də Bakıda başlayan COP29 tədbiri Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun təsdiqidir: "Planetimizin gələcəyi Azərbaycanda müzakirə edilir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dediyi kimi, COP29 beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən Azərbaycana ehtiramın və dəstəyin göstəricisidir.

Jurnalist Həsən əl-Yusif əl-Məğari "əl-Elami" nəşrindəki COP29 haqqındakı yazısında nəzərə çatdırıb ki, medianı ekoloji hədəflərin həyata keçirilməsi işinə daha yaxından cəlb etmək lazımdır. Vurgulanıb ki, informasiyaların daha geniş izləyici kütləsinə çatmasında onun imkanlarından istifadə etmək olar.

"Ənfəs press" nəşri isə Mərakeşin "Tansift" inkişaf mərkəzinin rəhbəri doktor Əhməd əş-Şəhbuninin iqlim maliyyələşməsi mövzusunda həsr olunmuş seminarı çıxışı barədə yazıb. Nəşrin məlumatına görə, əş-Şəhbuni bildirib ki, iqlim maliyyələşməsi iqlim dəyişikliyinə qarşı mübarizədə mühümdür. Həmçinin qeyd edib ki, özəl və dövlət investisiyaları istixana qazlarının azaldılmasına töhfə verəcək layihələrə yönəldilməlidir.

"Kuwaittimes" qəzeti yazıb ki, COP29-un müəyyən olunmuş prezidenti Muxtar Babayev ambisiyaları artırmaq, 1,5 dərəcə hədəfinə nail olmaq və iqlim dəyişmələrinə qarşı fəaliyyətə imkan yaratmaq üçün konfransın aydın baxışa malik olduğunu diqqətə çatdırıb. Bildirilib ki, Küveytin kritik iqlim problemlərinin həllində səyləri yüksək qiymətləndirilib. Qeyd olunub ki, Azərbaycan noyabrın 23-dək davam edəcək COP29 konfransına evsahibliyi edir və burada əsas prioritet iqlimin maliyyələşdirilməsi üçün yeni hədəfin razılaşdırılmasıdır.

"Arabtimes" qəzetində isə qeyd edilib ki, COP29 iqlim dəyişikliyi ilə mübarizəyə yönəlmiş siyasətlərin müzakirəsi və həyata keçirilməsi üçün əvəzsiz platformadır. Dünyanı birləşdirən Azərbaycanda konfransın iştirakçıları iki həftə ərzində qlobal dekarbonizasiya hədəfi üçün yeni maliyyə resursları barədə müzakirələr apardılar. COP29-un əsas məqsədləri sırasında istixana qazlarının emissiyalarının azaldılması, qlobal istiləşmənin dramatik təsirlərinə uyğunlaşmaqda ən həssas ölkələrə dəstək olmaq üçün yeni maliyyələşdirmə mexanizmlərinin yaradılması var. Konfrans bir çox bölgədə təbii fəlakətlərə təkan verən qlobal temperaturun həyəcanverici artımına cavab vermək üçün unikal fürsət kimi qiymətləndirilib.

Gürcüstanın "Gaxa.ge" informasiya portalının yaydığı materialda deyilir ki, dünyada ən irimiq yaşlı və mötəbər tədbirlərdən biri hesab edilən BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasında 11-ci gün geridə qalıb. Noyabrın 23-dək Bakı Olimpiya Stadionunda davam edəcək COP29 Azərbaycanın indiyə qədər təşkil etdiyi ən nəhəng tədbirdir və regionda ilk dəfə Azərbaycanda baş tutur. Materiallarda COP29-dan əsas gözləntinin iqlim maliyyəsi ilə bağlı ədalətli və ambisiyalı Yeni Kollektiv Kəmiyyət Hədəfinin (NCQG) razılaşdırılmasından ibarət olduğu qeyd edilir.

**Hazırladı:
Elçin Cəfərov**